

Forfatter: Brorson, Hans Adolph

Titel: Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

Citation: Brorson, Hans Adolph: "Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956", i Brorson, Hans Adolph: *Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956*, 1951-56, s. 203. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brorson03grval-shoot-idm140139962710560/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

MINDRE DIGTE

Lykønskingsdigt til

Niels Vedel (Nicolaus Wedelius cl. Welleius)

1717

¹ **V**eri natura est, amor non fugit aspera lucis
Fata, fides homines nec timet orta DEO.
Indolis eiusdem tu frater (*vera fatendum est*)
Es, qui semper eras, publica facta probant.
⁵ Scande (nec inuideo) phoebaeia castra, sit alma
Veri luta tua sub statione fides.
Hinc, dum tellus habet fidei vestigia Veri
Atque fides fraudis nescia sancta manet.

Linie 1: Det fjerde ord i linien er overstreget, og ovenover er sikret et ord, der ser ud som *hæc*; det kunne måske også læses som *hæc*. Det overstregede ord er så godt som uleseligt; men man synes dog at kunne skimte et *amor*. Det var fristende at læse *hæc*; men så skulle kommaet flyttes fra pladsen efter *est* til pladsen efter *hæc*. Her er da foretrukket læsemåden *amor*.

Oversættelse: »Sandhedens natur er; kærlighed til lyset flyr ikke for barske skæbner, og heller ikke den tro, som har sin oprindelse fra Gud, frygter mennesker. Af samme beskaffenhed er du, broder (man bør erkende sandheden), som du altid var; det offentliggjorte beviser det. Stig op (og jeg misander dig ikke) til de følelske skæbner; søkite din sikre tro på sandheden være velkommet under vægten! Derudfra, så længe som jorden har spor af tru på sandheden, og tro, usendt med svig, forbliver ukvædet, vil, o Vedel, forkyndelsen af din forhøjede ros, som Jemt vil give dig, ikke kende til død. Du styrker den fædrene dyd og er lykkelig i at efterligne den, din faders hus' værdige både håb og pyd. Ved dig opnår det vedelske fædrenshus' ved gammel adel ravnkædige stamme en tilvækst. Et bifald, men læst (og foragt det ikke) fejrer vor cimbriiske (ø: lyske) muse til de apollinske triumfer. Lev vel!

Til den søde og fremragende respondent, min nære ven, min høningsæde broder Niels Vedel sender Hans Adolph Brorson, lyde og dansker, dette med lykønsning.

Hvis man i linie 1 læser det fjerde ord som *hæc*, bliver oversættelsen: »Sandhedens natur er denne; den flyr ikke fra lysets barske skæbner.

Digtet findes i: *Dissertatio Practica De eo, quod iustum est circa cystodendam veritatem, quam divina adistente gratia ... in academia Iemensi inlvit philosphorum ordinis consensu, D. martii MDCCXVII praeside Io. Iacobo Lehmanno, Ph. M. et saepe ampliss. ord. adlvecto, patrone ac praecceptore iuviter colendo pblico exvltorvo examlol avblicit Nicolavs Wedelivs, Reishya-Gimber. Ienne. Pag. 47. (Kgl. Bihl.).*

Peder Nicolai (Niels) Vedel (1691-1779), sønnesøns sønnesøn af Anders Sørensen Vedel, var præstesen fra Rejsby (Jlejsby lunde), et par mil norden for Brorsons barndomsby i Randersup. Han har været respondent ved disputatsen over den nævnte afhandling. Senere provst i Vierum-Ørum. Fremdragelsen af digtet skyldes Carl Wetzler (mundtlig).

Linie 4: *publica facta* det offentliggjorte, vel selve dissertationen.

O *Welleie* tuae debitae praeconia laudis,
10 Quae Tibi *Iena* dabit, nescia mortis erunt.
Virtutis patriae tu cultor et aemule felix,
Deueneranda Domus spesque decusque Patris.
Per te *Welleiae* capit incrementa paternae
Inelyta stirps veteri nobilitate domus.
15 Plaudite sed raucum (nec despice) nostra triumphis
Addit Apollineis Cimbrica musa Vale.

Respondent

Nobilissimo et praestantissimo, amico coniunctissimo,
fratri mellifissimo *Nicolao Wedello*
gratulandus haec mittit
Johannes Adolphus Broerson
Gimbro - Danus

Ved Anna Christina Brorsons begravelse

19. juni 1721

- 1 **O**m jeg *Christinis* Grav et *Paradies* vil kalde,
Da skal vel mungen een i slige Tancker falde:
Hvor kand en Aske-Krog, den sorte Orme vraa
Med Frydens *Paradies* i nogen Ligning staae?
- 5 Før skulde Herre Slot sig rime med en Tue,
Det mindste Natte-Lyys med Solens blancke Lue,
Det store Verdens Hav med mindste draabe Vand,
Før *Eden* lignet blev med Gravens mørke Land.
Jeg lader *Paradies* beholde ald sin Ære,
10 Dog saa, at Graven skal for Hende Prisen bære,
O Du vort *Kikajon*, vort søde Hvile-Rum,
Vort Legems Aftegts Boe og Længsels Hovet-Sum.
Hvor vores tunge Krop skal aldrig moere værcke,
Men boe saa tryggelig i Trygheds Eene-Mærcke;
- 15 Der maad Lyksalighed af *Paradies* forjog,
Den da sin *Residentz* i Gravens Skantze tog.
O I ved *Jesu* Død friefegted Næder-Lande!
Hvor ingen Sorg og Synd sig med vor Fred skal blande,
Luck dine Porte vidt du Friheds Skantze op,
20 Saa hviler hun fra Striid vor stive Legems Krop.
Saa længe som vi paa vort tunge Støv maa slæbe,
Til Døden bryder ind, og sidder os paa Læbe,
Er ingen Roë og Rast, vi tumles som et Hav;
Men her er Rolighed at finde i vor Grav.

Nicolai Brorsons unge hustru, Anna Christina f. Brahn, døde i Bedsted 7. juni 1721. Hendes mand udgav senere et mindeskrift om hende: *Sidste Afsked, Fleasborg 1727*. Indholdet er først et sørgedigt og 3 salmer af ham selv — salmerne genfindes vi som nr. 282, 279 og 281 i Troens rare Klerodie. — Dernæst et dansk og et latinsk digt af Broder Brorson samt til sidst ovenstående af H. A. Brorson. Slutningen af dette (fra linje 37) er det første versel om den virkelige digter, og ejendommeligt nok møder vi her det billede — rosen. — som senere kom til at spille så stor en rolle i hans salmer. Som det her fremtræder, længer det vel sammen med, at begravelsen fandt sted i rosestiden, som dengang var juni-juli. — Linje 11: *Kikajon*, den plante (*ricinus*), under hvis skygge profeten Jons fandt vedskevgøelse. Jon. 4, 6. — L. 14: *Eene-Mærcke*] område. — L. 17: *Næder-Lande*] nederlande s: hvad der er under jorden; her er vel en henvisning til Nederlændenes frihedskamp. — L. 20: vor stive *Legems Krop* er apposition til hun.

- 25 Det stærcke *Firmament* i Solens blancke Rige
Skal Gravens Herlighed i alle Poster vige,
Var Verden end en Ring af purest *Ophir*-Guld,
Den Demant derudi er dog vor Graves Muld.
Her er et Orme-Sted; Mens siden Edens Slange
30 I Christi Grav blev gjort til ævig Spot og Fange,
Og siden Livsens Træ blev ned i Graven lagt,
Saa miste Døden strax i Graven ald sin Magt.
Af den bedrøved Mand med sine fire Poder
Der seer du Edens Strøm med sine fire Floder,
35 Vor Boods og Kuarses Graad er *Paradies* Vand,
Just af det slags vi veed Guds Engle glæde kand.
Her er en *Rose* lagt (*Trotz Edens Rosmartner*)
Af *Christi Roser* af de rareste *Christiner*,
En *Rose* Himmel-Sød imens vi Hende saae,
40 Hvis Længsels Minde vi til Døden høre maae.
At og den Jord og Sted, hvor Hun sig lod begrave,
Er os et Blomster-Bed og yndig *Rosen*-Have,
Sov sødt, Du yndigste udi Din *Rosen*-Dal!
I Ævighedens Vaar Du ævig blomstre skal.

Paa det ene Vaaben stoed.

De Lyys og Ære-Tegn paa HERRens Aalter sat
Skal icke føre os Din Yndighed i Sinde,
Som læres af enhver i dybest Længsels Minde,
Men vidner, at Du varst et Lyys i Mørckheds Nat.

Paa det andet Vaaben.

Her staar vel Navnet neden til,
Men den, som Dyden tegne vil,
Maa gierne slette Navnet ud,
Og sætte: Altiid Christi Brud.

Hans Adolph Brorson.

L. 25-26: Himmelhvælvingen med selgløsen må *dige* 2: træde tilbage for gravens herlighed; i *alle Poster*] på alle punkter, i alle henseender. — L. 27: *Ophir*] 1. Kong. 9, 28; 10, 11. — L. 28: *Graves*] grav. — L. 29: *mens*] men. — L. 31: *Livsens Træ*] Jesus, 1. Mos. 2, 9; 3, 22; Joh. Ab. 2, 7; Jir. Joh. 15, 5. — L. 34: *Edens Strøm med sine fire Floder*] 1. Mos. 2, 10 flg. — L. 37: *Trotz*] trods, ikke overgået af. — L. 38: *rareste*] sjældneste, skønneste. — L. 41: *af*] så at. — *Vaaben*] Foruden lys har der ved begravelsen været stillet 2 skjolde med indskrift på sitret.

Mindedigt om Johann Herrmann Schrader

1737

- 1 **B**eliebtes *Tondern!* hat des Höchsten Hand erlaubet,
Dasz dir der *theure Mann* so frühe wird beraubet?
Dein **SCHRADER**, deine Lust, das grosse Kirchen-Licht,
Ist Er so früh dahin? Ach! ich begreif es nicht.
- 5 Was mag der liebe **GOTT** mit dir im Sinne haben,
Du findest nicht so leicht, was du anjetzt begraben,
Dasz solche sterben, mag wohl ein Geheimnisz seyn,
Doch, wer es recht bedenckt, der siehets etwas ein.
Betrübtes Tondern! ist dein güldner Mund verschlossen?
- 10 Der dich so fleiszig hat mit Himmels-Thau begossen,
Der dich mit Manna hat im Ueberflusz vermehrt,
Und Seine Kräfte, dich zu stärken, gantz verzehrt.
Sag an, geehrte Stadt, wie kanst du das verdauen,
Nicht delnen **SCHRADER** auf der Cantzel mehr zu schauen?
- 15 Ich dencke tausendmal an *Tondern*, wie dabey,
O allerliebste Stadt, dir doch zu muthe sey.
Ich sage nicht zu viel von deinen grossen Gaben,
Dadurch dich **GOTT** bis an den Himmel hat erhaben,
O! hat er dir nicht viel durch diesen Mann geschenckt?
- 20 O herbes Wort! nun wird Er in das Grab versenckt.
Sein Vortrag brach hervor wie ein Christall gantz helle,
Mit grossem Ueberflusz aus unerschöpfter Quelle,
So offft Herr **SCHRADER** auf der Cantzel trat herfür,
So flosz ein gantzer Strohm der Lehre aus zu dir.
- 25 Er theilte reichlich aus zu ungemeinem Seegen,
Was von Erfahrung Er gehabt in **GOTTes** Wegen,
Worin dein **SCHRADER** es gewiszlich hoch gebracht,
Wie das bey denen, die Ihn kannten, ausgemacht,
Er grif die Hertzen an, und machte alles rege,
- 30 Er zeigte Sonnen-klar die finstre Höllen-Wege,

Salmédigteren, provst J. H. Schrader i Tønder døde 21. oktober 1737, kun 53 år gammel. Brorsons mindedigt fremkom i Joh. Jesch. Ahrends, Die von Gott wohlbelohnte Treue, bey der Beerdigung des Herrn Johann Herrmann Schraders, Tøndern 1737, s. 79-79 (Kgl. Bibt.).

Drang mit dem Worte in dein innerstes hinein,
Und deckte gründlich auf, was Kraft und was nur Schein.
Wahr ist es: Einer kann und musz nicht alles haben,
Nach dem es theilet aus die Quelle aller Gaben,
35 Doch hat Er gantz gewisz ein grosses Maasz gehabt,
Er war, und du an Ihm, mein *Tondern*, hochbegabt.
Er zeigte: Wie die Welt im Grunde sey verdorben,
Er zeigte, was uns ist durch Christi Blut erworben,
Wie die Gerechtigkeit des Glaubens alles sey,
40 Doch, dasz sie nirgends, wo des Lebens nicht dabey.
Die grosse Seligkeit, mit GOTT vereinigt werden,
Der süsse Gnaden-Stand, das Himmelreich auf Erden,
Da drang Er immer auf, und zeigte, wie verflucht
Die arme Seele sey, die dieses nicht gesucht.
45 Er straffte ohne Scheu, was straffbar war verhanden,
Als wenn Er wärc in des Himmels-Thür gestanden,
Sein Hertz war ungescheut, doch das Gewissen zart,
Und das ist dir ein Bild von Seiner Lebens-Art.
Mein Kiel der nicht gewohnt auf solche Art zu dichten,
50 Es andern überläst, Sein Grabschrift aufzurichten
So, wie Er recht vor GOLT und Menschen ausgesehn,
Denn wird die Redlichkeit uns recht vor Augen stehn.
Wenn wird es immerhin uns in Gedancken schweben,
Wie man doch kämpfen soll nach jenem Freuden Leben,
55 Im Glauben munter seyn, gewaffnet Tag und Nacht,
Bis dasz die kurtze Zeit gottselig zugebracht.
Das war es auch, warum Herr SCHRADER hier geschwitzet,
Und Sein entbrannter Geist gedonnert und geblitzet,
Ej suchet, suchet doch in dieser kurtzen Frist
60 Was oben ewig-süsz und unvergänglich ist,
Das nim bey seinem Grab mein *Tondern* mit zur Beute,
Wie oft Er in dich drang mit Seinem heute! heute!
Schaf eilig, was noch vor dem Tode musz geschehn,

Linie 39-40: Meningen er: Schrader forkyndte, at troens retfærdighed er alt, men at den ingen steder findes, hvor livets retfærdighed ikke er til stede som en følge af den. Tanken er betegnende for den ændretning, Schrader og Brorson tilhørte. — Linie 49: *Kiel* po; *auf solche Art zu dichten* enten = at digte på tysk eller snarere = at digte gravskrift.

- So wirst du wohl geschickt bey Seinem Grabe stehn.
65 *Die Seele, die den Schmerz vor allen musz empfinden,*
Das hochbetrübte Hertz wird JESus selbst verbinden,
Dergleichen Prüfung giebt den seligsten Versuch,
Dasz, wer nur JESum hat, der hat an Ihm genug.
Man wage es getrost auf Seine grosse Gnade,
70 *Es kan nicht möglich seyn, und wäre immer Schade,*
Wenn GOTT nicht könnte mehr erfreuen, als die Welt
Die Seele drücken kan, so wär es schlecht bestellt.
Ach nein! was JESus ist, und was Er hat verheissen,
Das wird er auch an Ihr in grosser Kraft beweisen,
75 *Denn, was Sie suchet, ist die süsse Seelen-Ruh,*
Was GOTT an Ihr gethan, ist auch der Weg dazu.
Mein Tondern lebe wohl, und lasz dir dieses Scheiden
Der gantzen grossen Welt ihr Eitelkeit verleidn,
Der Heiland mache dich in seiner Gnade grosz,
80 *Und sammle uns zuletzt in seinem Himmels-Schoosz.*

Aus zurückgebliebener Begierde gegen
DEN WOHLSELIGEN
und zur Bezeugung brüderlicher Gemeinschaft
vorgestellt von
HANS ADOLPH BRORSON
Stift-Probst zu Ripen.

Allerunderdanigste Hierdens Lyk-Ønskuing
til Deres Kongelig Majestæter
Majestæter, Den Stormægtigste MONARCH og
Allernaadigste Arve-Konge og Herre

KONG CHRISTIAN DEN SIETTE,
Og Den Allernaadigste og Allermildeste Dronning,
DRONNING SOPHIA MAGDALENA,

Paa Deres Høj-prægtigste og glædeligste Indtogs-Dag,
Paa Deres Nye Kongelige Slot i Kiøbenhavn.
Den 26. Novembr. Anno 1740.

- 1 HØJ-PRÆGTIG SLOT I KIØBENHAVN,
Nu vaagner først din Lykke,
Nu skal du bære *Zions* Navn,
Og faae dit rette Smykke.
5 Din *Marmor*-Pragt, din gylden-Glands,
Din Dejlighed og Styrke,
Maa haade her og udenlands
Vel ald Forundring dyrke.
Dog det er ej en Skygge nær
10 Af det som jeg vil sige,
Og hvorfor du est eene værd,
At kaldes uden Lige.
Det gjør dit Navn saa sødt og got,
Og stort, at du maae være
15 DEN ALLERBESTE KONGES SLOT,
Som Jorden har at bære.
Den Ære blinker højt i Skye,
Trods *Demant* og *Carbunchet*,
Mod den er *Ophir*-Guld kun Blye,

Lykønskningsdigtet er foranlediget ved fuldførelsen af Christiansborg slot, som var blevet bygget i årene 1733-40. Et tryk findes på Kgl. Bibl. — Linie 3-4: nu] ved kongens indtog; bære *Zions Navn*] betydning til, at David gjorde Zionsborgen til sin kongebolig, 2. Sam. 5, 7-9, jfr. 1. 53. — L. 5-8: *Forundring* kan være subjekt (= beundring) og *dyrke* betyde tilbede, ære; eller *Forundring* er objekt, og *dyrke* = fremkalde. — L. 18: *trods*] uanset, uden at overgåe sig.

- 20 Og rarest Perle dunkel.
Saa stase da nu evindeligt,
Du rare KONGE-SÆDE,
Og Himlen overøse dig
Med Lykke, Fred og Glæde.
- 25 Af dig skal Retten velte ned
Som mange stærke Vande,
At drukne Ureffærdighed
I alle KONGENS Lande.
At den, som boer i Straae og Leer,
Og HERRENS Fred, kand græde,
30 Saa tit hand KONGENS Bolig seer,
Af Hiertens Fryd og Glæde.
At de, som bygge deres Vraae
Med Uret, Vold og Renker,
35 Sig skamme og forfærdes maac,
Naar de kun paa dig tænker.
O KONGE-SLOT! din Priis er stor!
O GUD skee Lov! vi vide
Hvor LANDETS FROMME FADER boer
- 40 Ved Rettens højre Side.
Du Ædelsteen i Verdens Ring,
Lad dine Straaler blinke,
I vort og alle Land' omkring,
Til Himlen os at vinke.
- 45 Du KONGE SLOT, som er saa skjøn
For alle Residentzer,
Skal vies ind med Tak og Bøn
I alle Rigets Grændser.
- * * *
- Drag ind, STORMÆGTIGSTE MONARCH!
50 Guds Miskundhed dig følger,
Du Slot bestaac, som Noah Ark.

L. 20 og 22: rar] sjældn, skøn. — L. 25-26: Ann. 5, 24: »Lad ret hid vulte sig som vandene og retfærdighed som en sterk bæk.» — L. 28: af] for at el. så at. — L. 37: din Priis] lovsrisninger over dig; på lignende måde i l. 57 om dronningen: Rigets Priis] genstand for rigets lovsrisning. — L. 46: for] frem for. — L. 48: Grændser] områder, egne.

Med alle Modgangs-Bølger!
Vor David seer af Ziøns Slot
Til Himlens Firmamente,
55 Og tænker, hvad det dog er got,
Et bedre vist at vente.
Gak, STORE DRONNING! RIGETS PRIIS,
OG LANDETS MILDE MØDER,
GUD lad i dette Paradiis
60 Dig smage Livsens Floder.
Dit gandske Hjerde, Siæl og Siud
Med Himlen sig foreene,
Og siden gak i Himlen ind,
SOPHIA MAGDALENE.
65 GUD spare DEM i mange Aar
Paa dette KONGE-SÆDE,
Det PAR for alle, hvor de gaaer,
Velsigne, styrke, glæde!
GUD KONGENS SÆD og Rigets HØST
70 Velsigne uden Ende,
Og lade hele LANDETS LYST
Sin Naade daglig kiende!
PRINCESSERNE GUD altid ved
Sin egen Haand ledsage,
75 Befæste ARVE-HUSETS Fred
Til Verdens sidste Dage!

DERES KONGELIGE MAJEST. MAJEST.
Min ALLERNAADIGSTE ARVE-HERRES
OG KONGES,
Min ALLERNAADIGSTE DRONNINGES

Ribe, den 23 Novembr.
1740.

Aller-underdanigste Undersaat og
u-afslættelige Forbedere
HANS ADOLPH BRORSSON.
Stifts-Prest i Ribe, og Sogne-
Præst til vor Frue Kirke.

L. 52: med] samtidig med, nærmer sig til betydningen: trods. — L. 55: *hved*] hvor.
— L. 56: *vist*] med vished. — L. 59-60: jfr. 1. Mos. 2, 10. — L. 67: *far*] tretn for. —
L. 69-71: *Kongens Sæd, Rigets Høst, Landets Lyst*] om kronprinsen (Frederik V).

To nytårsdigte til Johan Ludvig v. Holstein
1742 og 1744

I.

Deres Excellence, Høj-Velbaarne Herre, Herr *Johan Ludvig von Holstein*, Ridder, Hans Kongel. Mayts til Danmark og Norge høyst betroede Geheime Conference Raad, Geheime Raad, Cammer-Herre og Ober-Secreterer ved det danske Cancellie, Præses i General-Kircke-Inspectionens Collegio etc. etc.

Ønsker ved dette Nye Aars tiltrædelse ald Naade, Pred og Sallighed af Gud vor Fader ved vor Herre Jesum Christum

Deres Excellences
underdanigste tienere og Forbedere
hos Gud

Ribe d. 1. Jan. 1742.

Hans Adolph Brorson.

- ¹ **D**a Tiden ingen Hvile veed
Før dend engang sig ender,
Som Lyset aldtid synker ned,
Til det ey meere brænder,
⁵ Bestaaer i ald sin Sammenhæng
Af Øjeblik med Vinger,
Kand briste, som en Harpe-streng,
Naar Tonen deyligst klinger:
Saa har da de, som ret forstaaer
¹⁰ At tælle deres Dage,

Johan Ludvig v. Holstein (1694-1763), statsminister under Christian VI og Frederik V, virksom for kirkelivet og videnskaben, en af pietismens betydeligste mænd i Danmark, fra 1750 lensgreve til Ledreborg. Da general-kirke-inspektionskollegiet blev oprettet 1737, blev han dets præsæs, og det er sikkert heri, man må søge grunden til Brorsons forbindelse med ham. De to nytårsdigte findes i manuskript på Kgl. Bibl. i den ledreborgske saml., fol. 433; første gang udgivet af C. Behrend i Danske Studier 1927, s. 180 fig. Kun underskriften viser Brorsons egen hånd. — I det første, meget smukke afsnit af 1742-digtet — om *Tiden* — lægger man uvilkaarlig mærke til linie 7-8: *Kand briste, som en Harpe-streng, Naar Tonen deyligst klinger*; der må nok heri være en genklang af Brorsons smerte over hans hustrus død nogle måneder før (8. juni 1741). Det svarer til de vidnesbyrd, vi har om, hvor stærkt dette tab havde rystet ham (L. J. Koch, *Salmedigteren Brorson*, *1933, s. 84); men på den anden side hører afsnittet præcist af, at han nu havde fattet sig og var besluttet på at tage livets gerning op med kraft, selv om *sindst er dog uden for*, og att i *Himten inde* (linie 43-44).

Og samle i de gode Aar
Hvad ævig vel kand smage,
Betænkt, at vilde aldrig roe,
Før Havnen dend var funden,
15 Og ingen Tid i Verden troe,
Før Tiden var forsvunden.
Dend Dag og Aar, som gik paa døer,
Er ey i vores Evne,
Dend Tid, vi har, er borte, før
20 Vi dend engang kand nevne;
Dend Tid, som kommer, veed vi ey,
Om dend til os vil komme,
Saa meget skiult er Tidens Vey
Til ald vor Tid er omme,
25 Dog dis imidlertid saa rar,
Som ingen kand beskrive,
For ald dend Deel vor Herre har
Os foresat at drive.
Af Tiden ey dend mindste Stund
30 Vi havde, har og vendter,
At der jo af saa stort et Pund
Skal svares daglig Rendter,
At bygge, som vi skulde boe
I Verden alle Dage,
35 Og dog i ingen Ting vor Roe
Af heele Verden tage.
Som Folket roer i Skibet ey,
At blive der paa Vandet,
Men haster giennem Bølgens Vey,
40 Thi sindet er paa Landet.
Guds Kircke gaaer i Tidens spor,
Det faaer dend nok at finde,

Linje 13 og 37: roe] hvile. — L. 15: Ikke stole på (tro) nogen tid her i verden. — L. 16: før Tiden var forsvunden] nemlig ved evighedens indtræden. — L. 18: har vi ingen msgt over. — L. 25: dis imidlertid] desuagtet; rar] kostbar. — L. 27: for] på grund af; ald dend Deel] alt det. — L. 28: drive] udrette. — L. 31: af] uden at. — L. 31-32: Lk. 19, 18-23, jfr. Tr. r. Kl., nr. 19, 7, 7-8. — L. 38: af] for at. — L. 41: gaaer i Tidens spor] følger med tiden, som haster fremad; eller måske betyder i Tidens spor blot: på tidens vej. — L. 42: finde] føle.

- Men sindet er dog uden for,
Og alt i Himlen inde.
45 Med så sin flid arbejdede her,
Dog heele Verden glemme,
Det er en Kunst for dem i sær
Som har i Himlen hjemme.
- Da *Deres Excellence* stauer
50 Som Muur for alle Stænder,
Og Rigets høje Sager gaar
Igjennem *Deres* Hænder,
Saa mange som en stridig Flod
Til Guds og Kongens Ære
55 (Gid Danmark aldrig saadan god
Geheime-Raad undvære),
Kand *Deres Excellentz* engang
Ej vide ret, hvorledes
At nogen bliver Tiden lang
60 Og derved kunde keedes;
Dog *Deres Excellences* Agt
Gaaer over alle Tider,
Bemander sig med Naadens Pagt
Og efter Himlen strider.
65 Hvad Under? Tid og Ævighed
Sig venligen foreene
At pryde saadan dyre Sved
Med Seyers Palme greene.
Det overvejer nok enhver
70 Af Kongens Undersatter,
Som Kircken har og Landet kær
Og høyt sin Konge skatter.
Næst Kongens eget Huus og Hiem,
Som Himlen selv besmykke,
75 Er ingens os saa angenem,

L. 61: *Agt*] fornuet, formål. — L. 62: *gaaer over alle Tider*] går ud over tiden her på jorden. — L. 63: *bemander*] gør mandig, styrker. — L. 75: *angennem*] tiltalende, værdifuld.

Som *Holsteins* Liv og Lykke.
Gud løfte selv sit Aasyyn paa
Hans Excellences Møje,
Og ald Hans Raad og Verk bestaae
20 Som Solen i det Høje!
Langvarig Velstand, Sundhed, Fred,
Hans gandske Huus bepryde!
Saa skal Lyksalighed der ved
Til heele Landet flyde.
85 Lad ald dend Deel, *Ham* hører til,
Velsignes over maade!
Lad ald dend Deel, *Hand* drive vil,
Til Herrens Priis geraade!
Guds Viisdom selv Hans reene Sind
90 Med Himmel-Glands forgyide,
Og føre ald Hans Afkom ind
I beste Velstands Fylde!
Opholde med *ham* sund og glad
Hans dyrebare *Mage*,
95 Og lad Dem ikke skilles ad,
Før *Begge* mæt af dage
Kand ind med Fryd i Himlen gaae
Til Livsens Arve-Krone,
Og Frydens gyldne Harpe slaae
100 For Lammets Purpur-Throne!

II.

Dend Høyvelbaarne Herre, Hans Excellence *Johan Ludvig von Holstein* Til Wreilef Closter, Leire, Rønnesholm og Fuglsieg, Ridder, Hans Kongl. Majts til Danmark og Norge Høyst-betroede Geheime-Conference Raad, Geheime-Raad i Consellet, Cammer-Herre og Obersecreterer, Præses i Collegio de cursu Evangelli promovendo og General-Kircke Inspection med hans Høyvelbaarne Familie

Ønsker ald Naade og Velsignelse
af dend barmhiertige Gud i dette
ny og mange paafølgende flere aar
Hans Excellences
Min Naadigste Herres og
høye Patrons
underdanigste Tienere
og Forbedere

Ribe d. 1. Jan: 1744.

H. A. Brorson.

- ¹ **K**om hiertens Kiære Nytaarsdag
Fra søde Himmerige,
Vi møder dig med Favne-tag
Og glædeligen sige:
⁵ O Gud skee Lov! Det gamle gik
I fred og gode dage,
Og tak for hvert et Øyeblik
af baade fryd og plage.
Lad Tiden slide sine Aar
¹⁰ Lad Aarene sig vende,
Vi veed, at Himlen ævig staaer,
At Naaden ey har ende.
Guds Miskundhed er daglig ny.
Hvo vilde troen hindre
¹⁵ At see i Nytaars Morgen-sky
Guds Kierlighed at tindre?
Saa lad min Gud af samme Veld,
Som aldrig aldrig tømmes,
Af Velstand, Lykke, fred og Held

- 20 Skinbarlig oversvømmes
Vor Konges Dyrebare Mand
Hans Højvelbaarne Frue
Hans ædle Plandter, høye Stand,
Hans Vælde og Formue;
25 Lad ald Hans høye visdoms Raad
Til Landets Bedste lykkes
Hans flid og Møye, Drift og Dand
Med Himlens Ære smykkes!
Lad dine Englers Vare-tægt
30 Ald farlighed fordrive,
Vor *Holsteins Huus* fra Slegt til Slegt
Guds Miskundhed omgive!

Linie 20: *skinbarlig*] åbenbart, sjensynligt. — L. 23: *Plandter*] born. — L. 27:
Drift] arbejde.

Digt om lavmand Peter Sønderborg

i brev til præsten David Grønlund

1747

Velerværdige, elskelige Hr. David Grønlund.

Jeg sender herhos den dyrebare Salig *Synderborgs Førelse*, som jeg med megen Fornøjelse har igiennemlæst, hvorved Efterfølgende flød mig i Tanker og Pennen:

- ¹ **H**vad hører vi for nyt fra Landene i Nord?
Den Klæmpe Sønderborg blandt, Norge, dine Fielde
Forsvarer, som en Muur, det søde Naadens Ord,
At det, som kaldes nyt, har apostolisk Ælde.
- ⁵ Lutherus har i ham en reen og sanddru Tolk,
Til Troens Liv og Kraft i Midnats Land at prise.
Til Lykke tusindfold, I kære norske Folk,
Som slige Vidner har for Sandhed frem at vise.
- Men, søde Sønderborg, sig, hvorfor var det, at
¹⁰ Du gik blandt Biergene saa tit og græd saa modig?
Det var i Sandhed ei for nogen Verdens Skat,
Men for at finde ham, som hængte for dig blodig.
Ja! O den Glædesstrøm, som dig paa Kinden stod,
Naar du hans Favnetag i Troen kunde finde,
- ¹⁵ Det var som Himlen selv i Skoven sig oplod,
Og der var Paradis i alle dine Sinde,
Den Nordmand *Sønderborg* har kiendt dig *Synderborg*,
Du arme Jord og dybt sin Sjæles Nød erfaret;
Men, o, en salig Nød, og sukkersøde Sorg,

David Grønlund (1716-84) var 1747 bleven residerende kapellan ved St. Catharine kirke i Ribe. Den bog, som Brorson har lånt af ham og nu sender ham tilbage, er et manuskript: »Afgangne Justits-Raad og Løgmænd over Christiansands Løgstue udi Norge Peter Sønderborgs Liv og Levnets Beskrivelse, forfattet og sammenskrevet af Ham Selv og funden efter Hans Døde; de sidste 20 sider er tilføjet af Grønlund og fortæller om Sønderborgs sidste dage og død. Kgl. Bibl., ny kgl. saml. 8°, 398. Grønlund havde været informator hos Sønderborg på Holmegård i Mandals præstegæld. Sønderborg var en from kristen af pietistisk farve. Brorsons brev findes meddelt af rektor P. N. Thorup i C. Molbech, Historisk-biographiske Samlinger, 1851, s. 207 fig., hvorefter det her gengives. Originalen er ukendt. — L. 10: modig] bedrøvet. — L. 16: i alle dine Sinde] i hele dit Sind. — L. 18: States] sjæls.

- 20 Som Syndeborgen ham saa grundig har forklaret,
Den *Lavmand*, at han blev en *lav* og *nedrig Mand*,
Men troede, det er det, man stort om ham kan melde;
Nu er han riig og stor og høi i Englestand,
Og al hans Strid er vendt til evig Seir og Vælde.
- 25 Tak, Norge, du har før bragt os det *pure Guld*,
Og Skattekamre fyldt af dine sølvrig' Aarer,
Det er bekiendt, behold dit rare Støv og Muld,
Men skik os mere af forelskte Sjæles Taarer.

Dette skal De have til Tak for Laanet, og at jeg saa længe har havt Skriftet, men ikke før nu i *Brøns* sidst faaet Tid og Rolighed til det med Eftertanke at igiennemlæse.

Vale in Jesu.

Ribe d. 31. Oct. 1747.

T. t.

H. A. Brorson.

L. 21: *Lavmand*] landsdommer; *nedrig*] egl. lavtiggende, ydmyg. jfr. Tr. r. Kl., nr. 10, 8, 1. — L. 26: benydnng til sølvværket i Kongsberg. — L. 27: *rare*] kostbare; *Støv og Muld*] om de sølle metaller. — L. 28: *forelskte*] om kærlighed til Jesus (nd fra Højsangens tankegang). — *Vale in Jesu*] lev vet i Jesus. — T. t.] totus tuus a: ganske Deres.

Allerunderdanigste Taksigelse til
Den Stormægtigste Monarch og Allermildeste Landsens Fader

FRIDERICH DEN FEMTE

Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers,
Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn og Dytmarsken,
Greve udi Oldenborg og Delmenhorst.

For den store Naade, som Deres Kongelig Majestæt paa Deres Kongelig Majestæts sidst afvigte Højtidelige Fødsels-Fest af særdeles Lands Faderlig Mildhed og Clemence har beviist imod saa mange Arme Encker og Faderløse.

I allerdybeste Underdanighed og Devotion
aflagt af

Deres Kongelig Mayestets
allerunderdanigste Arve Undersaant
og forbeder hos Gud

Riiber Bispegaard,
den 7. May 1749.

Hans Adolph Brorson,

Da fordum var til Sinds de Schyter at bekrige,
Den makedonisk Prins, som hver veed af at sige,
Legater til ham kom med næsten disse Ord:
O Konge var Du, som dit Hjerter er, saa stor,

Digtet findes i John Hansen, H. A. Brorson og hans Brødre, 1894, s. 240-43. I en note s. 379 oplyser John Hansen, at det 2-trykt — er overladt ham til Afbenyttelse af Frk. Katrine Fogtmann i Varde Friboig — en Dattersønsdatter af Brorson. Han tilføjer: »Jeg har ændret Digtets Retskrivning noget efter Nutidens Sprugbrug, men har Digtet afskrevet aldeles ordret efter Originalen, hvis nogen skulde ønske det til Afbenyttelse.« Ved forespørgsel hos John Hansens efterlædte har det imidlertid vist sig, at denne afskrift er gået tabt, og heller ikke originalen har været til at finde, hverken på bibliotekerne eller hos familien Fogtmann. Digtet er da her gengivet, som det findes hos John Hansen, der for øvrigt i den foranstående afskrift til kongen har bibeholdt originalens retskrivning. For ikke at få alt for stor forskel mellem afskriften og selve digtet er kongernes navne også i dette gengivet, som Brorson skrev dem. Originalen var på to kvartblade, trykt i Tønder stey des sel. Claus Ktesbys Erbens.

Anledningen til taksigelsesdigtet var, at Frederik V på sin fødselsdag den 31. marts 1749 havde tilstået 214 fattige personer, mest enker og nøgne kvinder, en pension. — Clemence] mildhed. — Linie 2: *den makedonisk Prins*: Alexander den Store.

- 5 Din højre Haand da tog paa Stjernerne i Øster,
Mens vensre Fjenden jog forbi, hvor Solen røster,
De saa han gjorde Nam i hver en Fyrstes Bo,
Der sig ej kunde ham straks som en Gud betro,
De saa hans høje Mod saa tvungen og beknæben,
- 10 Før han fik Jordens Klod med begge Hænder greben,
Han syntes en Juvel at savne af sin Krans,
Før Verdens sidste Del var bleven Grækenlands.
O! Gud ske evig Pris, det danske Riges Vælde,
Mod hint et Paradis af baade Dyd og Ælde,
- 15 Al Verden som en rar og dejlig Øjne-Mad
De bedste Konger har at vise frem i Rad,
Fem *Fridertchers* Magt, som først Religionen
Har ind i Riget bragt, der efter Envolds Kronen,
Og begge uden Sværd, og siden prydet saa,
- 20 At alle Prinser her Mirakler finde maa.
Til Verdens sidste Egn vor' *Christianer* bliver
De store Himmellegn af Visdom, Magt og Iver,
For begge Rigers Gavn og Kirkens sande Flor
At faa i Herrens Navn uryggelig og stor.
- 25 Enhver af dem har havt sin egen høje Gave,
At sætte dem i Kraft, i Orden og i Lave,
At ingen fjern og nær saa større Raritet,
End disse tvende her i saadan Majestæt,
Men Kærlighed de bar til deres Kongerige,
- 30 Just derudi de var og er hverandre lig.
Hvo hørte vel en Gang et Ord af *Kongens* Røst,
At Hjerter ikke sprang hver Undersaat i Bryst?
Hvad en lod sig forstaa af dem: han turde vove
I hver en Landsmands Vras, hans Favn og Skød at sove,
- 35 Det er en kort Ekstrakt af Olden-Konge-Rod,
Af Rigets største Magt og af det danske Blod.
Den rare Himmelbrand i danske *Kongers* Hjerter

L. 6: røster] går ned. — L. 7: gjorde Nam] gjorde udtrykk, om erobring. — L. 9-10: Alexanders sind var sådan, at han følte sig under tvang og indknæben, så længe han ikke havde magten over hele jorden. — L. 20: Prinser; fyrster. — L. 26: af; til at; dem] rigerne. — L. 35: Olden] oldenborgsk.

- Imod det hele Land og sær betrængtes Smerter
I Millioner Tal af Stiftelser vi ser
40 Som det bevidne skal: Dansk-Konge-Karakter,
Ret saa, paa Purpurstol at tænke paa de arme
Er vist fra Rigets Sol den bedste Lys og Varme.
Er da i sin Natur ej Tingens som den skal?
Naar Bjerge er en Mur omkring den dybe Dal.
45 Vi sigt al vor Tid, og glædes over Maade:
Var Kongens Favn saa vid som Hjertet fuld af Naade,
Al Verden skulde ret da se sin Lyst derpaa,
Hvor begge Riger tæt til Kongens Hjerte laa.
O saligt Folk og Land, hvis Konge gennemkiger
50 Endog den mindste Stand i sine store Riger,
Hvis Purpur har saa kær og stærk en Himmel-Straal,
At arme er især hans blide Scepters Maal.
Den sidste Martii, fra Morgen indtil silde,
Da blev en Symfoni af Lyst og Sang og Gilde.
65 Hos os var stille Lyd, gik dog til Himmelen:
Kom ofte fuld af Fryd vor Konges Dag igen.
Men bort, I tunge Trin, bort dumme Øjne-Laage,
At gaa ved Solens Skin, som midt i Mørk' og Taage,
O havde vi da tænkt den Dag vi gik i Sorg,
80 Hvad os den Tid blev skænkt paa søde *Christiansborg*,
Da Riddersal var fuld af alle Ønskers Toner,
Som glimrede af Guld, af Perler og af Kroner,
Enhver Kartov omkring den hele vide Vold
Stod ganske Dag paa Spring til Glædskabs Hinderhold.
85 Hvor kunde *Kongen* blandt saa stor Lykønsknings Hinder
Da tænke, hvad der randt paa fattig Enkers Kinder?
O, hvilken hertig Drift i *Danner-Kongens* Aand,
O, hvilken yndig Skrift i Herrens salveds Haand.
Man skildrer Konger af paa hel ulige Maader,

L. 51: *kær* og *stærk*; *stærk* og *kær*, John Hansen, trykkejl, hvad rimordet *især* i den fig. linie viser.

L. 38: *sær*] *især* eller *særlig*. — L. 55: *os*] de fattige euker, jfr. l. 73; *Lyd*] = tilhørd, se Tr. r. Kl., nr. 99, l. 1, jfr. ovenlyd. — l. 57: *dumme*] svagsynede. — L. 64: *Hinderhold*] tilhold, jfr. Tr. r. Kl., nr. 56, 5, 2; 95, 10, 1; 198, 3, 5; *konernes* lyd skulle være glædens tilhold s: dens støtte. — L. 67: *Drift*] indre tilskyndelse, jfr. Sv.-S., nr. 328, 3, 8. — L. 68: *Haand*] håndskrift. — L. 68: *skildrer af*] afbilder.

- 70 En med Kommando-Stav, en blandt Gehejmraader,
En sidder paa sin Hest, en Davids Harpe slaar,
En taler med en Præst, en for Guds Alter staar.
Men var det os tilladt, vi arme Fattig-Enker,
Vor store Nordens Skat at skildre som vi tænker,
75 (Skønt vor Formue her kun ringe Farver gav,
Endsige til især at male Solen af),
Vi malte Danmarks Lyst, *Kong Friderich den femte*,
Som Riget til sit Bryst med milde Miner klemte,
Som havde Sværdet ved sin venstre Side sat
80 Og smilende ad Fred tog Olje-Grenen fat,
Just paa hans Fødsels-Fest at sidde paa sin Trone,
Hvor Lykke-Solen bedst sig spejler i hans Krone,
I højre Haand sit Spir til rig og fattig vendt,
I venstre Haand Papir med Enke-Navnes Prænt,
85 Saaledes bæres din Gestalt af hele Landet,
I Hjerternes Rubin, og siger intet andet,
End Gud ske Ære for det søde Øjeblik,
Da Du blev født, o vor *lissabø Friderich*.
Her hid, i arme snart, to hundrede og fjorten,
90 Som fik enhver sin Part, omringer Himmel-Porten
Med Suk for *Kongens* Liv, hans *Dronning* og hans *Søn*,
Prinsesser: Vær og bliv, o Gud, hans Skjold og Løn.
Far lykkelig, vort Haab, til dine Klippe-Lande,
At Nordmands Frydersaab kan naa vor jyske Strande,
95 Bestraale selv din Fart vor Gud til Lands og Vands,
Saa møde vi dig snart med dejlig Jubel-Krans.

L. 75: Formue] svne. — L. 93: vor] Haab] tiltale til kongen; for ... til dine Klippe-Lande] Kongen stod foran en rejse til Norge, der blev påbegyndt 12. maj 1749, G. L. Baden, Danmarks og Norges Kong Frederik den Femtes Regjerings Aarbog, 1832, s. 47. — L. 96: saa møde vi dig snart] ved hjemkomsten fra Norge.

Om kongens besøg i Ribe 21. juni 1754 meddelel David Granlund: »Efter Taffelet begav han sig i Kirken at see dens Mærkværdigheder, hvor han blev modtaget af Provsten og al Gefælligheden, og blev i Kirken opført af Cantor og Skolen en smuk Musique, hvortil Biskoppen (H. A. Brorson) havde komponeret Ordene.« P. T. Hanssen, Efterretninger ang. Byen Ribe, 1. Samling, 1831, s. 18. Deene kaptate er ukendt.

Kirkevielse i Kolding

1758

Herom hedder det i Københavnske Nye Tidender om lærde og
curiense Sager, 2. februar 1758:

I Anledning af Kolding nye opbygte Kirkes Indvielse, som den
11. Jan. a. c. med megen Solennitet blev forrettet, bleve og føl-
gende af Hs. Højærværdighed Hr. Biskop Brorson i Ribe com-
ponerede meget sindriige og opbyggelige Arier under Musique
opførte.

Aria.

Zion! op fra Tidens Smerte,
Op med Sang, ja heele Hierte
Langt hen over Skyens Top,
Zion! inde for Guds Throne
Høres alt din Kirke-Tonc;
Zion! skynd dig selv derop;

Recitativ.

Frisk, mine Udvalde!
Lad Verden kun falde,
Saa henter jeg eder
Men vanger og beder!
Hallelujah! Hallelujah!

Aria.

Hvor langes mine Sinde
Det høye Chor at finde,

1. Aria. L. 1: op] indløjet efter en afskrift af kantaten, funden af W. A. Wexels på
et papir, der ligger i en gammel bog, og af ham udgivet i Tids-Skrift for Kirke-
Kronike og christelig Theologie I, Chria 1834, s. 380-81.

St. Nikolaj kirke i Kolding havde 1753-58 gennemgået en omfattende restaurering
og ombygning, hvorefter indvielsen fandt sted. Iflg. det af Wexels fundne papir
havde biskoppen som exordium Sl. 147, 12-20, som tekst Mt. 21, 12-16, -- a. c.] *anai*
currentis, i det løbende år o; d. å. -- 1. Aria: Ud for l. 4-8 står: *Repetatur*
o; gentages.

Hvor jeg i Palme-Flok
Kan ret min Gud ophøje!
Hvor længes dog mit Øye
At see sin Jesum nok!
Hallelujah! Hallelujah!

H. A. B.

Allerøverst paa det nye Orgelværk findes Kongens Navn og Krone, imellem 2de Engler med Cinque og Basune, og derunder haver ligeledes Hs. Høyarværdighed componeret følgende Linier:

Da andre Kirker blev til Stald og Syge-Stuer,
Ja mangen Tempel drev i Røg af Krigens Luet,
(Pris Herren, Danmark! Hvad var din Lykke stor)
Da pyntet din Monarch paa Kirkerne i Nord.
Dets til Amindelse skal Kirken her sig skrive
Fra Sytten-Hundrede, Syv og Halvtresindstive,
Da Colding den, saa skøn, ja nye, ja bedre fik.
Gud være Selv din Løn Fredrige FRIDERICH.

H. A. B.

Hfg. J. J. Pohn, Efterretninger om Kjøbstaden Kolding, 1848, s. 56, fandtes Brorsons indskrift endnu på orglet, da denne bog udkom. Men da der 1857 blev sluttet kontrakt med orgelbygger Demant i Odense om et nyt orgel, fik han det gamle orgel med i købet (Kolding Avis 6.6.1857), og dermed er indskriften forsvunden. På museet i Kolding findes intet af orgelfaraden, heller ikke indskriften. Oplyst af apoteker Arnold Hansen, Kolding (10.1.1955).

Af Brorsons almanak

1760

D 1 Jan: [På hvidt blad]
Det gamle Aar gik hen!
Lad gaae, med hvad igien
Der er endnu tilbage
af Zions Pilgrims Dage
Jo snarere de svinder,
Vor Længsels Dag oprinder.

3. Januar. Enoch.
Enoch! Himlens Sendebud,
Hvorfor har dog Jorderige
Seet saa faae af dine lige,
Saadan vandrende med Gud.
Lyynet var dit Liv paa Jorden,
Derfor og dil ord, som Torden.

4. Januar. Methusalem.
O lad mig dog min Tiid ey spille,
Men aagre med den dyre Skat
Saadan, som ieg det ønske vilde
Udi min sidste Dødsens Nat.
Ja holde den saa kiær og rar
Som hver Minut den sidste var.

11. Januar.
Colding Kircke indviet 1758.
Vie mit Hierte Siel og Sind
Til din egen Tempel ind

Brorsons almanak 1760 blev funden af L. R. Tuxen blandt gamle familiepapirer (L. R. Tuxen, H. A. Brorsons egne Psalmer og aandelige Sange, 1866, s. 355, jfr. ovenfor s. 20-24) og af ham udgivet i ant. skr., s. 346-50. Nu i Kgl. Bibl., Additamenta 117, 8°. Eksemplaret er ufuldstændigt. Selve kalenderen er kun beræret fra 3. januar til 5. februar, fra 27. februar til 11. marts og fra 2. til 3. april. Brorsons vers står dels i kalenderen ved bestemte datoer, dels på hvide blade i den lille bog. — 3. jan.: *Enoch* | 1. Mos. 5, 22-24; »Enok vandrede med Gud«. — 4. jan.: *Methusalem* | 1. Mos. 5, 25-27, L. 5: *rar* | kostbar. — 11. jan.: Om indvielsen af Colding kirke se s. 227-28. Den nævnes her som et stort mindet.

Forbedrede. Januarius. Juliansff. 1760.

23 Enoch ☾ ☉ (23 Forlorens)
Enoch: frimodt Dannebald
frøfte for sig Jordens
som for pans af den Lige.
Sankter manden med Gud.
Lignt som at her på Jorden,
Lig for sig det end, som Enoch.

24 Jerusaleem ☾ ☽ (24 Adam)
O lad mig dog være Eiel og frisk
som doger med den sigte
Sauden. som mig det end vilde
ind min fætte skilte ind.
Ia fætte som for Lide og var
Om som min ind den fætte var.

25 Simeon ☾ ☐ (25 Suledag)
Ther for gellen Land Breen,
Huff. gikem den skul.
Childe. Hildem frem.
Oter: Brigs lund: gret alle
fætte.

Af Brorsons almanak. Nedenunder hans navnetræk.

at mit Liv og hvad ieg driver
En bestandig Lov-Sang bliver.

13. Januar. 1. S. e. H. 3. Kong.
For mig er ingen Byrde svar,
Saalenge ieg min Brudgom har,
Men synes hand at vige bort,
Er Solen selv paa Himlen sort.

20. Januar. 2. S. e. H. 3. Kong.
Det gielder om i Nødens stand
At raabe og at bie,
Guds moderlige Hierte kand
Umuellig altid tie.

27. Januar. 3. S. e. H. 3. Kong.
Kun ei, saa lader ieg mig nøye,
Det ene søde Jesu giv,
Som er saa deyligt i dit øye,
Den sande, faste Troens Liv.
Ja Dag fra Dag formeer i mig
Den Troe, den Troe, som favner dig.

3. Februar. Septuagesima.
Af dem, som i Guds Viingsgaard tiene,
Er dog arbejderne kun faae,
Især, som redelig attræne
I alting Herrens Priis allene.

[På et hvidt blad mellem februar og marts:]

Aria.
*Sathan er af sin natuur
Alldiid mod Guds Kircke suur,*

3. febr. 1. 3: *Især*; rettet fra *Sær de*.

13. jan.: 1. S. e. H. 3. Kong.] Evangeliet Lk. 2, 42-52: Den tolvårige Jesus blev borte for Maria og Josef. — 20. jan.: 2. S. e. H. 3. Kong.] Evangeliet Joh. 2, 1-11: Brylluppet i Kana, se særlig v. 3-5. — 27. jan.: 3. S. e. H. 3. Kong.] Evangeliet Mt. 8, 1-13: Den spædtske og hevedsmanden i Kapernaim, se særlig v. 10. — 3. febr.: *Septuagesima*] Evangeliet Mt. 20, 1-16: Arbejderne i vingården. I. 3: *som*] *de, som*.

Færdig af fortræd at briste;
Derfor altid gaaer paa Luur,
Til at fange, til at friste,
Altid vil hand med Os tviste.
Sathan etc.

2.

Derfor lod din Jesus sig
Friste, for at værgе dig,
Friste i saa mange maader,
Zion! ja forferdelig!
At jo meer din fiende fraader,
Hand omringer dig med naader.
Derf ---

3.

Slangen ingen Stiltand veed,
Zion! Zion! vaag og beed!
Sæt som Harnisk for din Bringe
Frelserens Retferdighed,
Troen alle ting kand tvinge,
Mea ved bøn og ordets Klinge.
Slangen ingen ---

2. Marts. 2. S. i Faste.

Vor utaal med Guds ville Lysse,
Det Faderlige Riis at kysse,
Men holde fast med Bøn og Graad,
I Korset er det beste Raad.

9. Marts. 3. S. i Faste.

Da det fule Helved Pack
Gaaer os, hver saa hart paa Livet
Gud skœe evig, evig tack,
Som os har en Frelser givet.

Aria: 2, 1-3: Mt. 4, 1-11; Hebr. 4, 15. -- 2, 5: af] så at. -- 3, 3-4: Ef. 6, 14. -- 3, 5: Ef. 6, 16. -- 3, 6: Ef. 6, 17-18. -- 2 marts: 2. S. i Faste] Evangeliet Mt. 15, 21-28: Den kanaanæiske kvinde. L. 1: utaal] utålmodighed. -- 9. marts: 3. S. i Faste] Evangeliet Lk. 11, 14-28: »Jesus drev en djævel ud.»

[På 3 hvide blade mellem marts og april:]

O Gud skee lov for ald sin Naade
For hvert minut og øyeblik,
Som vil og skal allene raade
For Liv og Siel til sidste nick.

* * *

Hvad har de nock til Liv og Siel,
Der følge dig, Immanuel,
Forlyster sig udi din Naade
Og lader dig i alting raade.

* * *

Da staaer din Tro, som Eeg ved Rod,
Urørlig som en Klippe,
Naar Jesus synes dig imod,
Du ham dog ey vil slippe.

6. April. Paaskedag.

O Himmelsøde Morgenrøde,
O alle mine Dages Priis,
Din Luft blev sød som Paradis,
Da ald min fryd stod op af Døde.

[På et hvidt blad sidst i bogen:]

See! hvor det gamle Hierte slog
af himmel-glæde, da hand tog
Guds Søn paa sine Hænder,

Det sidste digt: Foran dette står et kryds, som åbenbart skal svare til et kryds ved 2. februar, kyndelmisse, hvor der ikke var plads til mere end få linier. Af digtet findes de 12 første linier i et brev fra Brorson til provst Pontoppidan i Fredericia (29. jan. 1760, Kirkehist. Saml. I, s. 194). Brevet har de s. 234 angivne varianter.

Mellem marts og april: 1, 3: som] går tilbage på Gud i L. 1, i virkeligheden brugt = han, se under Tr. r. KL, nr. 249, 9, 4. — 1, 4: nick] muligvis = blund, jfr. Tr. r. KL, nr. 138, 3, 6. — 2, 1: hvad] hvor. — Det sidste digt handler om evangeliet til kyndelmisse, Martie renselsesdag, som var helligdag: Lk. 2, 22-32 (den gamle Simeon).

Og tæt ham lagde til sit Bryst.
Her sagde hand er Liv og Trøst
For alle Verdens Ender.
Hvor stod da Glæde Taurers Vand
Som Perler i den gamle Mand
Hans Himmel-tendte øye.
For liden var ham Verdens Jord,
Men hand vil strax til Engle-Choor,
Guds Naade at ophøye.
Saa tage ham nu, hvo der vil,
Vi seer hand hører alle til,
Ald Salighedens Kilde.
Hand er med ordet alle nær,
Fordi hand har os alle kjær,
Nu gielder det: at vilde.
O see den søde Kierlighed,
Der straalr af hans øyne ned
Paa alle knuste Hierte.
Hvor reckr hand at favne dem,
Hvor hyder hand sit Hierte frem
Til alle Siæle-Smerter!

L. 5: Trøst] Lyst. — L. 11: strax til Engle-Choor] op i Himmel-Chor. — L. 12: Guds] den.

L. 8-9: Mand hans] mands. — L. 13: ham] Jesus.

Ved hundredårsfesten for enevoldsmagten

1760

En Jubel-Psalme,

som blev siunget af Frue Kirkes Taarn i Ribe,
JUBEL-FESTENS TREDJE DAG DEN 18. OCTOBR.

og dertil forfatted af Biskoppen sammesteds

Hans Adolph Brorson.

Mel. Fra Himlen høyt komme vi nu her etc.

1. **F**ra Himlen selv kom Freden ned,
Og kyssede Retfærdighed;
Da *Tredie Kong FRIDERICH*
Derfra sit Spiir, det rette, fik.
2. Ældgamle gode Cimber-Land,
Du vandt din Lykke Friheds Stand.
Din Ret er nu i god Behold,
Saa kær en *Faders Enevold*.
3. Bort kaade Stæders vilde Snak
Om Frihed, naar forhærdet Pak
Tør stime Gader og og ned,
At trodse GUD og Øvrighed.
4. Ney! *Danmark* har det rette Tegn
Af Friheds egen Føde-Egn,
Hvor *Danner-Kongen* har enhver
Sin Undersaat som Søn saa kær.
5. De *Danske Kongers* sømme Favn
Forklarer *Jordens Gaders* Navn,
Ved Naade bær *Monarchen* ret
Sin *HERres liflige Portrait*.

Jubel-Psalmen findes som tillæg i Broder Brorson. Disse Rigers Jubel-Hæftlid, forestillet i en Prædiken paa Jubel-Festens første Dag, den 18 October 1760, i Anledning af Texten Ps. 118 v. 50, 51, 119 Hymneste udi Vor Frelsers Kirke paa Christianshavn. Broder Brorson er H. A. Brorsons søn, se ovenfor s. 20. — 1, 1-2: St. 85, 11. — 2, 1: *Cimber-Land*] her om Danmark, ellers ofte om Jylland, se s. 205. — 5, 2: *Jordens Gader*] ud fra St. 83, 6 betegnelse for konger, jfr. Joh. 10, 34 og Tr. r. III, nr. 245, 6, 3.

6. Til Lykke kiere Danske Folk,
Din Velstand bruger ingen Tolk,
Al Verden veed at tale om
Det milde Danske Herredom.
7. Men Danmark, søde Fædre-Land,
Det gielder om den Lyst og Brund,
At prise GUD med sandan Flid,
Som svarer til din gyldne Tiid.
8. Tænk! fordum har det Danske Mod,
Kast store Riger under Fod.
Men bør dig da ej vise nu
De gamle Christne Kiempers Hue.
9. Da skal dit Lys og søde Fred
Udbrede sig i tusend Led
Ved Kongens Sæd, paa Kongens Stoel,
Mens Himlen har en Dag og Soel.
10. Lev længe! FRIDERICH vor Lyst,
Og, mens der kaager Blod i Bryst
Vor Bøn og Tak skal følge Dig,
Ja lige ind i Himmerig.

6, 2: bruger] behøver. — 7, 3: al] til al. — 7, 4: din gyldne Tiid] tiden efter enevoldsmagtens indførelse. — 8, 2: kast] kastet.

Gravskrift over stiftsbefalingsmand
G. F. v. Holsteins datter

På en metalplade i Ribe domkirke
1763

Her Hviler den jordiske Deel
af den forðum Høj Velbaarne
nu Salige Frøken
Salig IDA MARGARETHA von HOLSTEIN
Den Høj Velbaarne Herre
Herr GEORG FRIDERICH von HOLSTEIN
Ridder Hans Kongelige Majestets til
Danmark og Norge Geheime Raad
Cammer Herre og Amtman over
Flensborg Amt og Landskabet Bredstet
Samt
Hans Høj Velbaarne Frues
Frue SOPHIA MAGDALENA von HOLSTEIN
Født Grievinde af KNUTH
Deris Yndefulde Ældste Frøken Daatter
Født til Verden den 13de November 1755
igien født ved den Hellige Daab den 15de
i Samme Maaned hensov salig
den 13de Januarij 1763.

Stat lidet Stille Vandings Mand
Og lad dig her erindre
Ej Skjønhed Rligdom Byrd og Stand
Ej Dyd Kand Døden Hindre.
Jeg blomstrede af Adels Rod
Af Skjøn Forstand og Lykke

Om gravskriften se Victor Hermansen, *Ribe Bys Historie 1730-1820 II*, 1946, s. 186 ff. Gengivelsen i nærværende udgave er af stiftsprovst i Ribe, dr. theol. V. Grønbæk sammenholdt med originalen. I denne er der nogle gange ikke gjort adskillelse mellem ordene. Det er tvivlsomt, om der står *Sæt* eller *Stæt*, *ædig* eller *evdig*. -- G. F. v. Holstein (1717-72) blev stiftsbefalingsmand i Ribe 1734, forflyttet til Flensborg 1760.

Min Skabning var som Melk og Blod
Men Ydmyghed mit Smykke
Jeg var Forældres Hiertens Fryd
Og Heele Huusets Glæde
Fordi mit Levnet var af Dyd
Og yndighed en Kiæde
Men midt i den min Største Flor
Indfaldt mit Løvfalds Dage
Da blev vel Afsked Smerte stoer
Dog Større Trøst tilbage
Thi Daaben gav mig Perle Navn
Og Skat, Som ej blev borte
Selv Døden drog min Siæl i Havn
Til Salems Perle Porte
Mit Støv Skal og Sin himmel Glands
Paa Christi Dag erlange
Idemargreth med Brude Krands
For Thronen ævig prange
Sin i Livet livsalige Frøken Gud Daatter
til udødelig Æreminde tegnet
af H. A. B.

Perle Naemj *Margaretha* betyder perle. -- *Perle Porte* Joh. Åb. 21, 21.

**BRORSONS VITA
VED BISPEVIELSEN 1741**